

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiæ S. Thomæ Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romæ, 1619

Vtrum sit peccatum mortale? 5

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

humilitatis est in duris & asperis patientiam amplecti : cui opponitur simulata confessio , per quam scilicet aliquis non vult subire pœnam pro peccatis , quæ simulatè confiteretur . Decimus gradus humilitatis est obedientia : cui opponitur rebellio . Undecimus gradus humilitatis est , ut homo non delectetur facere propriam voluntatem ; cui opponitur libertas , per quã scilicet homo delectatur liberè facere quod vult . Vltimus autem gradus humilitatis est timor Dei : cui opponitur peccandi consuetudo , quæ implicat Dei contemptum . In his autem duodecim gradibus tanguntur non solum superbiæ species , sed etiam quædam antecedentia & consequentia , sicut etiam supra de humilitate * dictum est .

Ibidem.

ARTIC. V.

Utrum superbia sit peccatum mortale ?

788

4. dist. 33.
9. 1. 2. 3.
qu. 2. ad
3.
* est Aug.
in hoc lo
co Pf. 7.
10. 8.

Ad quantum sic proceditur . Videtur , quod superbia non sit peccatum mortale : quia super illud Psal. 7. Domine Deus meus si feci istud , dicit gloss. * scilicet vniuersale peccatum , quod est superbia . Si igitur superbia esset peccatum mortale , omne peccatum esset mortale .

¶ 2. Præterea , Omne peccatum contrariatur charitati . Sed superbia non videtur contrariari charitati neque quantum ad dilectionem Dei , neque quantum ad dilectionem proximi : quia excellentia quam qua inordinate per superbiam appetit , non semper contrariatur honori Dei , aut vilitati proximi . Ergo superbia non est peccatum mortale .

¶ 3. Præterea , Omne peccatum mortale contrariatur virtuti . Sed superbia non contrariatur virtuti , sed potius ex ea oritur : quia ut Gregorius dicit vigesimo quarto * Moralium , aliquando homo ex summis caelestibusque virtutibus intumescit . Ergo superbia non est peccatum mortale .

6. 18. cir.
princ. &
6. 19.
ca. 22. in
princ. &
6. 23.

SED contra est , quod Gregor. in eodem libro ¶ dicit , quod euidentissimum reproborum signum est superbia : at contra , humilitas electorum . sed homines

nes
pecc
Ri
tati
dion
Vnde
huic
ext
uin
lus d
glori
nobis
rium
licet
aliqu
festu
ci De
est a
bia se
cut t
talia
tus
dion
& su
perbi
pecc
A
ctum
suam
quar
sunt
talia
ta, q
Ad
dem
cet si
Et q
in q

nes non sunt reprobis pro peccatis venialibus. Ergo superbia non est peccatum veniale, sed mortale.

RESPONDEO dicendum, quod superbia humilitati opponitur. Humilitas autem proprie respicit subiectionem hominis ad Deum, ut supra dictum est. *9. prec. a. 1. ad 5.* Unde est contrario superbia proprie respicit defectum huius subiectionis, secundum scilicet quod aliquis se extollit supra id quod est sibi praefixum secundum divinam regulam vel mensuram: contra id quod Apostolus dicit 2. ad Cor. 10. Nos autem non in immensum gloriabimur, sed secundum mensuram quam mensus est nobis Deus. Et ideo dicitur Ecclesiast. 10. quod initium superbiae hominis est, apostatare a Deo: quia scilicet in hoc radix superbiae consideratur, quod homo aliquando non subijcitur Deo & regulae ipsius. Manifestum est autem, quod hoc ipsum quod est non subijci Deo, habet rationem peccati mortalis. Hoc enim est averti a Deo: unde consequens est, quod superbia secundum genus suum sit peccatum mortale. Sicut tamen in alijs quae ex suo genere sunt peccata mortalia, puta in fornicatione & adulterio, sunt aliqui motus qui sunt peccata venialia propter eorum imperfectionem; quia scilicet praeveniunt rationis iudicium, & sunt praeter eius consentium: ita etiam & circa superbia accidit, quod aliqui motus superbiae sunt peccata venialia, dum eis ratio non consentit.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut supra dictum est, superbia non est uniuersale peccatum per suam essentiam, sed per quamdam redundantiam: in quantum scilicet ex superbia omnia peccata oriri possunt. Unde non sequitur quod omnia peccata sint mortalia: sed solum quando oriuntur ex superbia completa, quam diximus esse peccatum mortale. *ar. 1. in-
ius quae*

Ad secundum dicendum, quod superbia semper quidem contrariatur dilectioni divinae, in quantum scilicet superbus non se subijcit divinae regulae prout debet. Et quandoque etiam contrariatur dilectioni proximi, in quantum scilicet aliquis inordinate se praefert

proximo, aut ab eius subiectione se subtrahit: in quo etiam derogatur diuinæ regulæ, ex qua sunt hominum ordines instituti, prout scilicet vnus eorum sub alio esse debet.

Ad tertium dicendum, quod superbia non oritur ex virtutibus sicut ex causa per se, sed sicut ex causa per accidens, in quantum scilicet aliquis ex virtutibus occasionem superbiæ sumit. Nihil autem prohibet quin vnum contrariorum sit alterius causa per accidens, vt dicitur in octauo * Physic. Vnde etiam de ipsa humilitatē aliqui superbiunt.

ARTIC. VI.

Vtrum superbia sit grauisimum peccatorum?

AD sextum sic proceditur. Videtur, quod superbia non sit grauisimum peccatorum. Quanto enim aliquod peccatum difficilius cauetur, tanto videtur esse leuius. Sed superbia difficillimè cauetur: quia sicut Augustinus dicit in 4. regula, Cætera peccata in malis operibus exercentur vt fiant; superbia autem bonis operibus insidiatur, vt pereant. Ergo superbia non est grauisimum peccatorum.

¶ 2 Præterea, Maius malum maiori bono opponitur, vt Philosophus dicit in 8. Ethic. * Sed humilitas cui opponitur superbia, non est maxima virtutum, vt supra habitum est 4. Ergo & vitia quæ opponuntur maioribus virtutibus, puta infidelitas, desperatio, odium Dei, homicidium, & alia huiusmodi, sunt grauiora peccata, quàm superbia.

¶ 3 Præterea, Maius malum non punitur per minus malum. Sed interdum superbia punitur per alia peccata, vt patet ad Roman. 1. vbi dicitur quod Philosophi per elationem cordis traditi sunt in reprobum sensum, vt faciant quæ non conueniunt. Ergo superbia non est grauisimum peccatorum.

S E D contra est, quod super illud Psal. 118. Superbi inique agebant vsquequaque: dicit gloss. Maximum peccatum in homine est superbia.

R E S P O N D E O dicendū, quod in peccato duo attenduntur

2. cor. 8. 10
mo 2.

789
infr a 7.
ad 4. &
Ps. 18. si.
et 1. Cor.
12. le. 3.
co. 1.
¶ in 3. re-
gul et in-
cipit, an-
te omnia
fratres,
to 1. &
epif. 109
int prin.
& med.
to. 2.
* lib 8. c.
10. circa
prin. to. 5
¶ 9. prac.
art 5.